

In Honorem Sancti Nicolai
Tekst en vertaling – Vertaling Herman Tacke

Uit Filius Getronis CD1 nr. 4 t/m 30

4. Ministri:

Salve, princeps, salve, Rex optime! Que sit tue voluntas anime
servis tuis ne tardes dicere; sumus que vis parati facere.

Dienaren:

Gegroet onze vorst, gegroet grote koning!

Zeg uw dienaren snel wat er van uw dienst is; wij zullen doen al wat u wil.

5. Rex dicet:

Ite ergo, ne tardaveritis et quascunque gentes poteritis
imperio meo subicite; resistentes vobis occidite.

De **koning** zegt:

Vooruit, op pad zonder getreuzel en brengt zoveel volkeren als je maar kunt onder mijn gezag. En
dood wie zich verzet

6. Ministri:

Quod jussisti, Rex bone, fecimus; gentes multas vobis subegimus,
et de rebus quas adquisivimus hunc Puerum vobis adducimus.

Uw orders, grote vorst, hebben wij uitgevoerd.

*Veel volken hebben wij aan u onderworpen en van al wat wij hebben buitgemaakt brengen wij U
deze jongen.*

7. Ministri:

Puer iste, vultu laudabilis, sensu prudens, genere noblilis,
bene debet, nostro iudicio, subjacere vestro servicio.

*Deze jongen, knap van gezicht, helder van verstand en van goede komaf kan volgens ons
uitstekend dienen als uw persoonlijke bediende.*

8. Rex:

Appoloni qui regit omnia semper sit laus, vobisque gratia
qui fecistis michi tot patrias subjugatas et tributarias!

De koning:

*Apollo die over alles regeert, zij geprezen; en jullie bedankt
dat je zo vele landen onderworpen hebt en aan mij schatplichtig gemaakt.*

9. Rex Puero:

Puer bone, nobis edissere de qua terra, de quo sis genere,
cujus ritu gens tue patrie sunt gentiles, sive christicole?

De koning tot de jongen:

*Beste jongen, vertel ons eens waar je vandaan komt, uit wat voor familie, en wat voor geloof het
volk van je land heeft; zijn ze daar heiden of christen?*

10. Puer:

Excorande principans populo, pater meus, Getron vocabulo,
Deum colit cujus sunt maria, qui fecit nos et vos et omnia.

De jongen:

Heer van het volk van Excorande is mijn vader, Getro genaamd.

Hij eert de God die de zeeën beheerst en die ons en u en alles gemaakt heeft.

11. Rex:

Deus meus Apollo; deus est qui me fecit; verax et bonus est;
regit terras, regnat in ethere. Illi soli debemus credere.

De koning:

Mijn god is Apollo. Hij is de god die mij gemaakt heeft. Hij is waarachtig en goed. Hij bestuurt het land en beheerst de lucht. Alleen in hem moeten wij geloven.

12. Puer:

Deus tuus mendax et malus est; stultus, cecus, surdus et mutus est;
talem Deum non debes colere, qui non potest seipsum regere.

De jongen:

Uw god is bedrieglijk en kwaadaardig, dwaas en blind, doof en stom.

Zo'n god hoef je niet te vereren, die zichzelf niet eens kan beheersen,

13. Rex:

Noli, Puer, talia dicere; Deum meum noli despiciere:
nam si eum iratum feceris, evadere nequaquam poteris.

De koning:

Zeg zulke dingen niet, jongeman; wees niet zo laatdunkend over mijn god; want als je hem kwaad maakt zul je hier nooit meer vandaan komen.

Interea Euphrosina, comperta oblivione filii, ad ecclesiam Sancti Nicolai redit; cumque filium suum qesitum non invenerit, lamentabili voce:

*Intussen beseft **Euphrosina** dat zij haar zoon vergeten is en gaat zij terug naar de kerk van Sint Nicolaas. Zij zoekt de jongen maar vindt hem niet en zegt klagend:*

14. Euphrosina:

Heu! Heu! Heu! michi misere! Quid agam? Quid queam dicere?

Quo peccato merui perdere natum meum, et ultra vivere?

Euphrosina:

Ach! Ach! Ach toch, heb meelij met mij. Wat moet ik beginnen? Wat kan ik zeggen? Aan wat voor zonde heb ik het verdiend mijn kind te verliezen en zelf verder te leven?

15. Euphrosina:

Cur me pater infelix genuit? Cur me mater infelix abluit?

Cur me nutrix lactare debuit? Mortem michi quare non prebuit?

Euphrosina :

Waarom verwekte mijn ongelukkige vader mij?

Waarom baarde mij mijn ongelukkige moeder?

Waarom moest mijn min mij voeden?

Waarom is mij de dood niet vergund?

16 . Consolatices exeant et dicant:

Quid te juvat hec delolatio? Noli flere pro tuo filio;

summi Patris exora Filium, qui conferat ei consilium.

De dienaressen komen er bij en zeggen:

Wat helpt u deze jammerklacht? Huil niet zo om uw zoon, maar bid tot de Zoon van de hoogste Vader dat Hij de jongen raad schaft.

17. Euphrosina, quasi non curans consolationem earum:

Fili care, fili carissime, fili, mee magna pars anime,

nunc es nobis causa tristitie quibus eras causa letitie!

Alsof zij de troostende woorden niet hoort, gaat Euphrosina verder:

Lieve jongen, allerliefste jongen.

Jongen, zo'n wezenlijk deel van mijn leven, jij bent nu de reden tot verdriet voor ons, voor wie jij vroeger de reden tot vreugde was.

18. Consolatrices:

Ne desperes de Dei gracia, cujus magna misericordia

istum tibi donavit puerum; tibi reddet aut hunc aut alium.

De dienaressen:

Wanhoop toch niet aan Gods genade. Zijn grote goedertierenheid schonk u een zoon; Hij zal u die, of anders wel een andere, teruggeven.

19. Euphrosina:

Non comedam carnem diucius neque vino fruar ulterius,
nullo mero letabor amplius donec meus redibit filius.

Euphrosina:

Van nu af zal ik geen vlees meer eten, evenmin nog tafelwijn gebruiken en helemaal geen zware, pure wijn, totdat mijn zoon terug zal zijn.

20. Getron:

Cara soror, lugere desine; tue tibi nil prosunt lacrimae;
sed oretur pro nostro filio summi Patris propitiatio.

Getro:

Lieve schat, houd op met jammeren. Jouw tranen helpen je niets.

Maar laten wij voor onze zoon de hoogste Vader om welwillendheid vragen.

Quibus vocatis et comedere incipientibus, dicat Marmorinus ministris suis:

*Als die zijn uitgenodigd en beginnen te eten, zegt **Marmorinus** tegen zijn dienaren:*

21. Rex

Dico vobis, mei carissimi, quod ante hunc diem non habui
famem tantam quantum nunc habeo; famem istam ferre non valeo.

De Koning:

Beste mensen, ik moet jullie zeggen dat ik tot op heden nog nooit zo'n geweldige honger heb gehad als nu. Die honger kan ik niet verdragen.

His dictis, afferatur aqua, et lavet manus suas Rex, et incipiens comedere, dicat:

*Na deze woorden wordt er water gebracht en wast de **koning** zijn handen. En als hij begint te eten, zegt hij:*

22. Rex:

Esurivi et modo sitio; vinum michi dari precipio;
quod afferat michi quam cicius meus Getronis filius.

De Koning :

Wat had ik een honger! en ook heb ik dorst.

Ik beveel dat me wijn wordt gegeven, die mij rap moet worden geschonken door mijn slaafje, de zoon van Getro

Puer itaque, hoc audiens, suspiret graviter et secum dicat:

*Dat hoort de **jongen** en hij zucht diep en zegt bij zichzelf:*

23. Puer:

Heu! Heu! Heu! michi misero! Vite mee finem desidero;
vividus enim quamdiu fuero, liberari nequaquam poterō.

De jongen :

Ach, ach, ach, ik ongelukkige! Ik wou dat mijn leven ten einde was.

Want zolang ik leven zal, ik kan helemaal niet meer vrij komen.

24. Rex puero:

Pro qua causa suspiras taliter? Suspirare te vidi fortiter.

Quid est pro quo sic suspiraveris? Quid te nocet, aut unde quereris?

De koning tegen de jongen:

Waarom zucht je zo hevig? Ik hoorde je wel diep zuchten.

Wat is er dat je zo zuchten moet, last wat mis je?, wat heb je te klagen?

25. Unus de civibus

Tunc vero unus de civibus ad Puerum dicat:

Puer, quis es, et quo vis pergere? Cujus tibi dedit largicio scyphum istum cum recentario?

Dan zegt een van de burgers tegen de jongen:

Jongen, wie ben je en waar wil je naar toe?

Wie was er zo aardig om aan jou die beker verse wijn te geven?

26. Puer:

Hoc venio, non ibo longius; sum Getronis unicus filius.

Nicolao sit laus et gloria, cujus hic me reduxit gracia!

De jongen:

Ik kom hierheen en verder ga ik niet: ik ben de enige zoon van Getro.

Dank en lof komt Nicolaas toe; Zijn welwillendheid bracht mij hier terug.

27. Civis ille:

Quo audito, currat civis ille ad Getronem et dicat:

Gaude, Getron, nec fleas amplius; extra fores stat tuus filius.

Nicolai laudat magnalia, cujus eum reduxit gratia.

Als die burger dat hoort, rent hij naar Getro en zegt:

Verheug u, Getro en treur niet meer; buiten voor de deur staat uw zoon. Hij prijst de weldaad van Nicolaas, diens welwillendheid bracht hem terug.

Cumque hujus modi nuntium audierit Euphrosina, ad filium suum currat; quem sepius deosculatum amplexetur et dicat:

Wanneer Euphrosina dit nieuws hoort, holt zij naar haar zoon, zij kust hem steeds weer, omhelst hem en zegt:

28. Euphrosina:

Deo nostro sit laus et gloria, cujus magna misericordia,

luctus nostros vertens in gaudium, nostrum nobis reduxit filium!

Euphrosina:

Lof en eer zij onze God: zijn grote barmhartigheid,

heeft ons verdriet in vreugde veranderd, heeft onze zoon bij ons teruggebracht.

29. Euphrosina, Getron, Puer

Sintque patri nostro perpetue Nicolao laudes en gratie,

cujus erga Deum oratio nos adjuvit in hoc negocio.

Euphrosina, Getro, jongen:

Laten wij ook voortdurend onze vader Nicolaas prijzen en dank zeggen:

door zijn voorspraak bij God heeft hij ons geholpen uit deze ellendige toestand.

30. Chorus omnis:

Copiose caritatis Nicolae pontifex qui cum Deo gloriaris in coeli palacio,

condescende, supplicamus, ad te suspirantibus, ut exutos gravi carne pertrahas ad superos.

Heel het koor:

U, zo rijk aan genegenheid Bisschop Nicolaas, die bij God geroemd wordt in het hemelse paleis, wij vragen u, kom ons die u aanroepen, te hulp om ons, bevrijd van het aardse vlees, mee te voeren naar de hoge hemel.

Uit de Vespers van Sint Nicolaas

CD 1 nr. 31 t/m 35

Nr. 31. HYMNE VOOR DE PROCESSIE

Exultet aula celica, letetur mundi machina

Dum refert solis orbita Nicholai solennia.

Laat het hemelpaleis juichen, nu de kringloop van de zon

laat het wereldbestel zich verblijden, het feest van Nicolaas terugbrengt.

Qui vagitus infantiae Decoravit mirificè,

Dans virtutis primordia, inter ortus crepundia.

Hij die zijn kinderkreten wonderlijk verfraaide,

de deugd voorop stelde, tussen de kinderammelaars.

Quarta & sexta feria semel sugebat ubera:

iam in etate tenera, hac usus abstinentia.

's-Woensdags en vrijdags zoog hij maar éénmaal de borst:

want al op prille leeftijd nam hij onthouding in acht.

Deo Patri sit Gloria eiusque soli Filio

cum Spiritu Paraclito et nunc et in perpetuum.

Eer zij God de Vader en zijn enige Zoon met de Geest,

de Trooster nu en tot in eeuwigheid.

Nr. 32. ANTIPHONA I

Beatus Nicolaus, pontificatus infulis decoratus,

talem se exhibuit ut ab omnibus amaretur.

De heilige Nicolaas, met bisschoppelijke mijter getooid,

gedroeg zich zo, dat hij door allen werd bemind.

PSALMUS 109

Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis.

De Heer sprak tot mijn Heer: Zit aan mijn rechterhand

Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum.

Totdat ik uw vijanden maak tot een rustbank voor uw voeten.

Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion:

dominare in medio inimicorum tuorum.

De scepter van uw kracht zal de Heer van Sion doen uitgaan:

heers in het midden van uw vijanden.

Tecum principium in die virtutis tuae

in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

Bij U is de heerschappij op de dag van uw kracht

in de schittering van de heiligen: uit de schoot verwekte ik U

vóór de morgenster.

Juravit Dominus, et non paenitebit eum:

tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.

Gezwoven heeft de Heer, en het zal Hem niet berouwen:

gij zijt priester in eeuwigheid volgens de orde van Melchisedech.

Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges.

Aan uw rechterhand vernietigt de Heer koningen op de dag van zijn boosheid.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas:

conquassabit capita in terra multorum.

Hij zal oordeel vellen onder de volkeren, voltoeien de verdelgingen;

de hoofden van velen zal Hij verpletteren tegen de aarde.

De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

Uit een beek zal Hij drinken op de weg: daarna zal Hij het hoofd opheffen.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto

Sicut erat in principio et nunc, et semper, et in secula seculorum.

Amen

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest Zoals het was in het begin en nu, en altijd, in de eeuwen der eeuwen.

Amen

(Herhalen Antiphona I)

Nr. 33 ANTIPHONA III

Infantia teneriori decursa, corpus jejuniis macerabat.

Hij had een nogal zwakke jeugd doorlopen, en matte zijn lichaam af met vasten.

PSALMUS 116

Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi.

Looft de Heer, alle naties, looft Hem, alle volkeren.

Quoniam confirmata est super nos misericordia eius
et veritas Domini manet in seculum.

*Want zijn barmhartigheid is over ons bevestigd,
en zijn trouw van de Heer blijft voor eeuwig.*

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto

Sicut erat in principio et nunc, et semper, et in secula seculorum.

Amen

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest Zoals het was in het begin en nu, en altijd, in de eeuwen der eeuwen.

Amen

(Herhalen Antiphona III)

Nr. 34 HYMNE uit het Commune Confessorum.

Iste confessor Domini sacratus festa plebs cuius celebrat per orbem,
hodie laetus meruit secreta scandere caeli.

*Deze heilige belijder van de Heer, van wie het volk blij de feestdag viert op aarde, verdiende het
vandaag verheugd op te stijgen
naar de hemelse geheimen.*

Qui pius prudens humilis pudicus sobrius castus fuit et quietus
vita dum presens vegetavit eius corporis artus.

*Hij was vroom, verstandig, nederig en kuis, matig, ingetogen en kalm
terwijl het leven hier kracht gaf aan zijn lichaam*

Nr. 35 ANTIPHONA ad Magnificat

O pastor aeternae, o clemens et bonus custos, qui dum devoti gregis preces adtenderes voce lapsa de
caelo praesuli sanctissimo dignum episcopatu Nicolaum ostendisti tuum famulum.

*O eeuwige herder, o milde, goede hoeder, die de gebeden van uw vrome kudde aanhoorde, en door
een stem te laten klinken uit de hemel, aan de hoogheilige paus hebt getoond, dat uw dienaar
Nicolaas het bisschopsambt waardig was.*

Sint-Nicolaashymne

Nr. 36 Ad S. Nicolaum

Populaire hymne uit 1614 waar Sint Nicolas uitbundig wordt bezongen.

Nicolai solemnia
canit praesens familia;
ille puer amabilis
in omnibus laudabilis.

Op het feest van Nicolaas
zingt de aanwezige familie;
die beminnelijke jongen
in alles prijzenswaardig.

Quarta et sexta Feria
semel sugebat ubera;
iam inaetate tenera
usus est abstinentia.
Gaude, gaude, etc.

Op woensdag en op vrijdag
zoog hij slechts éénmaal de borst;
al op prille leeftijd
Nam hij onthouding in acht.
Verheug U, verheug U, etc.

Qui vagitus infantiae
decoravit mirificè,
dans virtutis primordia,
inter ortus crepundia.
Gaude, gaude, etc.

Hij die zijn kindergeschreeuw
wonderbaarlijk verfraaide,
de deugd voorop stelde,
te midden van babyrammelaars.
Verheug U, verheug U, etc.

Exultet aula coelica,
laetetur mundi machina,
dum refert solis orbita,
Nicolai solemnia.
Gaude gaude etc.

Laat het hemelpaleis juigen,
laat het werelduurwerk zich verblijden,
wanneer de loop van de zon
Het feest van Nicolaas terugbrengt.
Verheug U, verheug U, etc.

Benedicamus Domino,
qui regnat in altissimo;
Deo dicamus gratias,
qui finis est et charitas.
Gaude, Gaude, etc

Laat ons God zegenen,
die in den hoge regeert;
laten wij God dank zeggen,
Die de hoogste is en de liefde.
Verheug U, Verheug U, ect.